

Ontwikkeling van de lokale woonlasten 2018

Inhoud

1. Aanleiding
2. Methode
3. Totale woonlasten
4. Afvalstoffenheffing
5. Rioolheffing
6. Onroerendezaakbelasting
7. Samenvatting

Bijlage 1

Hoe ontwikkelen de lokale woonlasten in 2018 zich in de regio (Alblasserdam, Dordrecht, Hardinxveld-Giessendam, Hendrik-Ido-Ambacht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht)? Hoe groot zijn de verschillen tussen de gemeenten onderling en hoe verhouden zij zich ten opzichte van het gewogen Nederlands gemiddelde? Drie vragen die het Onderzoekcentrum Drechtsteden in deze factsheet beantwoordt.

In deze factsheet richten wij ons op de drie belangrijkste woonlasten voor huishoudens: de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en onroerendezaakbelasting (OZB). Deze drie heffingen bepalen het leeuwendeel van de lokale woonlasten. Andere heffingen zoals leges, toeristenbelasting, hondenbelasting, zuiveringsheffing of watersysteemheffing worden in deze factsheet buiten beschouwing gelaten.

1 Aanleiding

Jaarlijks doen de Vereniging Eigen Huis en het Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lokale Overheden (COELO) onderzoek naar de ontwikkeling van de lokale woonlasten. Regelmatig leiden deze onderzoeken tot vragen over de lokale woonlasten. Het onderzoek van de VEH is in februari 2018 verschenen. Het onderzoek van COELO zal naar verwachting maart 2018 verschijnen. Om inwoners en bestuurders uit de Drechtsteden inzicht te geven in de ontwikkeling van de woonlasten - en deze ontwikkeling in perspectief te plaatsen - publiceren wij deze factsheet.

2 Methode

Deze factsheet is gebaseerd op een overzicht van de lokale lasten in de regio (bijlage 1). Dit overzicht hebben wij opgesteld aan de hand van:

- de Atlas van de lokale lasten 2013-2017 (Centrum voor Onderzoek van de Economie van Lokale Overheden);
- raadsbesluiten;
- WOZ-waarden aangeleverd door de GBD, het CBS en de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam.

In deze factsheet vergelijken wij niet alleen de gemeenten onderling. Ook plaatsen wij de ontwikkeling van de lokale woonlasten in meerjarig (2016-2018) perspectief.

De gemiddelde woonlasten

Door de afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelasting op te tellen, kunnen de totale woonlasten worden verkregen. Eventuele tegemoetkomingen (ook wel heffingskortingen) moeten hiervan worden afgetrokken. De onroerendezaakbelasting is het product van de WOZ-waarde van de woning en het door de gemeente bepaalde OZB tarief.

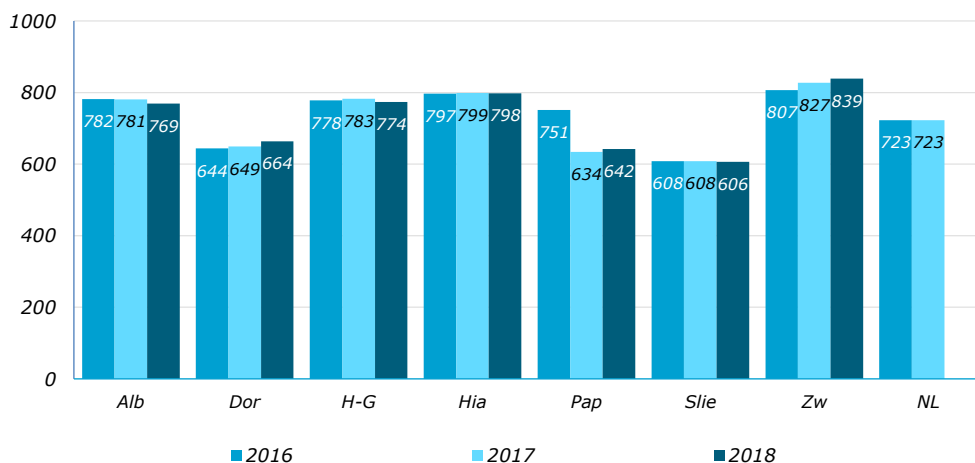
Toelichting: een aantal gemeenten (Alblasserdam, Hendrik-Ido-Ambacht, Sliedrecht en Zwijndrecht) hanteren voor de afvalstoffenheffing en/of rioolheffing verschillende tarieven voor eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens. Voor ongeveer een derde van de huishoudens (eenpersoonshuishoudens) gelden daardoor in deze gemeenten lagere lasten.

3 Totale woonlasten

Ontwikkeling

In de onderstaande figuur (1) worden de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden met een woning met een gemiddelde WOZ-waarde weergegeven. In de Drechtsteden zijn de totale woonlasten in Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht het laagst. De woonlasten in deze drie steden liggen onder het gewogen Nederlands gemiddelde.¹ De woonlasten in Alblasterdam, Hardinxveld-Giessendam en Hendrik-Ido-Ambacht liggen boven het gewogen Nederlands gemiddelde, maar zijn wel ten opzichte van het voorgaande jaar gedaald (tabel 1). De woonlasten in Zwijndrecht zijn het hoogst van de Drechtsteden, deze liggen bovendien boven het gewogen Nederlands gemiddelde en zijn ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen (tabel 1).

Figuur 1 Ontwikkeling totale woonlasten meerpersoonshuishouden 2016-2018

Toelichting: In Papendrecht zijn de totale woonlasten in 2017 t.o.v. 2016 aanzienlijk gedaald. Deze daling hangt samen met een daling van de rioolheffing (zie ook hoofdstuk 5).

Tabel 1 Totale woonlasten (afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB) meerpersoonshuishouden (€) bij woning met gemiddelde WOZ-waarde

gemeente	totale woonlasten 2017 (€)	totale woonlasten 2018 (€)	ontwikkeling 2017-2018 (%)
Dordrecht	649	664	2,3
Zwijndrecht	827	839	1,5
Papendrecht	634	642	1,3
Hendrik-Ido-Ambacht	799	798	-0,1
Sliedrecht	608	606	-0,3
Hardinxveld-Giessendam	783	774	-1,5
Alblasterdam	781	769	-1,5

Toelichting: gemeenten op volgorde van 'ontwikkeling 2017-2018 (%)'

Programmabegrotingen 2018

In de programmabegrotingen en (de voorstellen bij de) verordeningen geven de Drechtstedengemeenten een toelichting op de ontwikkeling van de totale woonlasten.

Dordrecht

De gemeente Dordrecht geeft in de begroting 2018 (paragraaf lokale heffingen) de ontwikkeling van de woonlasten voor meerpersoonshuishoudens weer. Uit de begroting komt naar voren dat de totale woonlasten in 2018 1,7% stijgen. Deze stijging is kleiner dan de stijging weergegeven in tabel 1 (2,3%). Het verschil wordt veroorzaakt door een andere berekeningswijze van de OZB. Zie ook hoofdstuk 6.

¹ De Nederlandse gewogen gemiddelde woonlasten 2018 waren ten tijde van dit onderzoek nog niet bekend; in 2017 bedroegen de totale gemiddelde woonlasten € 723.

Woonlasten in Dordrecht stijgen sneller dan elders

Het AD besteedt in een artikel van 17 januari jongstleden ook aandacht aan de gestegen woonlasten in Dordrecht. De krant baseert zich hierbij op cijfers van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo). Ten opzichten van 2017 zijn de totale woonlasten met 2,5% gestegen naar € 664, zo blijkt uit het artikel. Een woordvoerder van de gemeente Dordrecht tekent hierbij aan dat "Dordrecht ten opzichte van andere gemeenten altijd relatief lage lokale lasten heeft."

Bron: Woonlasten in Dordrecht stijgen sneller dan elders, AD, 17 januari 2018.

Alblasserdam

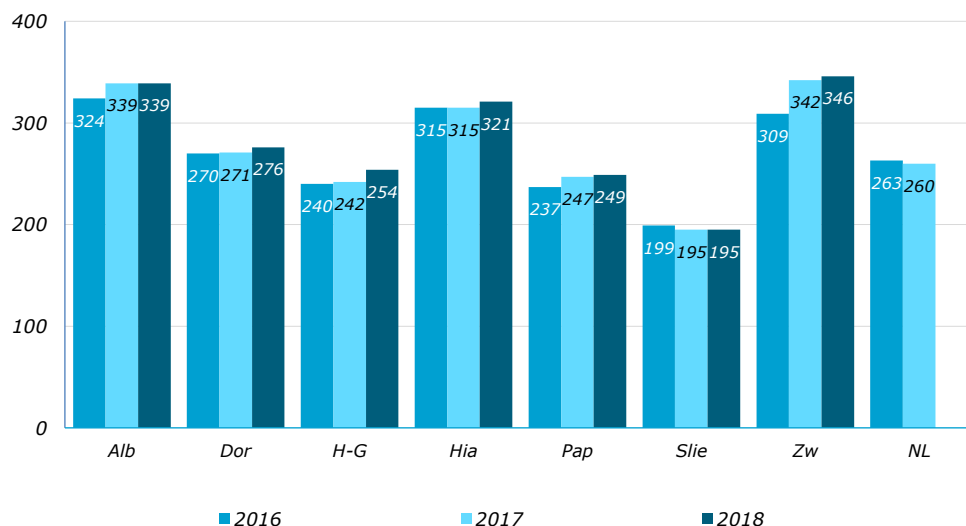
In de programmabegroting (paragraaf lokale heffingen) geeft de gemeente Alblasserdam een toelichting op de ontwikkeling van de lastendruk. T.o.v. 2017 neemt deze, volgens de begroting, met 1,3% af. Hiermee geeft de gemeente Alblasserdam invulling aan een van de uitgangspunten uit de samenlevingsagenda 'Samen doen', namelijk dat voor de woonlasten als totaal een nullijn wordt gehanteerd (geen stijging) en dat binnen de financiële kaders waar mogelijk een lastenverlichting voor de inwoners en ondernemers wordt gerealiseerd.

4 Ontwikkeling afvalstoffenheffing

Ontwikkeling

In 2017 bedroeg de gewogen gemiddelde afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden in Nederland € 260 (figuur 2). Hardinxveld-Giessendam, Papendrecht en Sliedrecht, zitten onder dit gewogen gemiddelde. De afvalstoffenheffing in Alblasserdam ligt boven het gewogen Nederlands gemiddelde, maar is wel ten opzichte van het voorgaande jaar gelijk gebleven (tabel 3). Een meerpersoonshuishouden in Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht, en Zwijndrecht betaalt meer dan dit gewogen Nederlands gemiddelde. In deze steden is de afvalstoffenheffing ook ten opzichte van 2017 gestegen (tabel 3).

Figuur 2 Ontwikkeling afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden 2016-2018

Tabel 3 Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouden (€)

gemeente	afvalstoffenheffing 2017 (€)	afvalstoffenheffing 2018 (€)	ontwikkeling 2017-2018 (%)
Hardinxveld-Giessendam	242	254	5,0
Hendrik-Ido-Ambacht	315	321	1,9
Dordrecht	271	276	1,8
Zwijndrecht	342	346	1,2
Papendrecht	247	249	0,8
Alblasserdam	339	339	0,0
Sliedrecht	195	195	0,0

Toelichting: gemeenten op volgorde van 'ontwikkeling 2017-2018 (%)'

Gemeente Zwijndrecht: € 22 tegemoetkoming in de woonlasten

Om de stijging van de lokale belastingen (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing) zo beperkt mogelijk te houden ontvangen alle huishoudens in Zwijndrecht in 2018 een tegemoetkoming in de woonlasten van € 22. In haar programmabegroting 2018 schrijft de gemeente hierover het volgende: "Net als in 2017, wordt er in 2018 een tegemoetkoming in de woonlasten van € 22 verstrekt, geldend voor elk huishouden dat op 1 januari 2018 belastingplichtig is voor de afvalstoffenheffing. Voor deze tegemoetkoming wordt een deel van de opbrengst van precario op kabels en leidingen ingezet."

Programmabegrotingen 2018

In de programmabegrotingen en (de voorstellen bij de) verordeningen geven de Drechtstedengemeenten een toelichting op de ontwikkeling van de afvalstoffenheffing.

Hardinxveld-Giessendam

In haar begroting 2018 geeft Hardinxveld-Giessendam geen toelichting op de stijging van de afvalstoffenheffing van 5,0% ten opzichte van 2017. Wel wordt vermeld dat de afvalstoffenheffing wordt geheven ter dekking van de kosten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval en dat de gemeenschappelijke regeling reinigingsdienst Waardlanden dit doet. Deze gemeenschappelijke regeling wordt geconfronteerd met slechtere prijzen op de afvalmarkt. Daarnaast blijft het aanbod van restafval, door een stijgende consumptie, hoog. "Met het huidige tarief afvalstoffenheffing is de reserve binnen enkele jaren uitgeput."

Sliedrecht

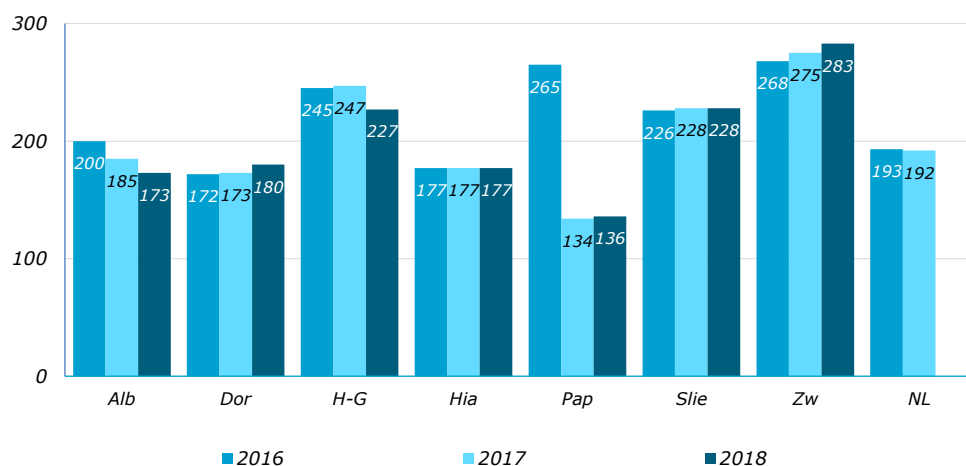
In de paragraaf heffingen woonlasten somt de gemeente de belangrijkste heffingen die de lokale lastendruk bepalen op. Tot de lokale woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In 2018 blijven de afvalstoffenheffing en rioolheffing gelijk. "Daarmee zal Sliedrecht zijn positie bij de goedkoopste gemeenten van Nederland behouden."

5 Rioolheffing

Ontwikkeling

In 2017 bedroeg de gewogen gemiddelde rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden in Nederland € 192. In 2018 ligt de rioolheffing in Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Papendrecht onder dit gewogen Nederlands gemiddelde. De rioolheffing in Hardinxveld-Giessendam en Sliedrecht ligt boven het gewogen Nederlands gemiddelde, maar is wel ten opzichte van het voorgaande jaar gedaald of gelijk gebleven (tabel 4). In de Drechtsteden is de rioolheffing in Zwijndrecht het hoogst, deze heffing ligt bovendien boven het gewogen Nederlands gemiddelde en is ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen (tabel 4).

Figuur 3 Ontwikkeling rioolheffing meerpersoonshuishouden 2016-2018

Toelichting: de rioolheffing Papendrecht is in 2017 t.o.v. 2016 aanzienlijk gedaald. In de begroting 2017 geeft Papendrecht een toelichting: door het nieuwe Besluit, Begroting en Verantwoording (BBV) is er sprake van een andere boekhoudkundige systematiek waardoor minder lasten worden toegerekend aan het product rioolheffing.

Tabel 4 Rioolheffing meerpersoonshuishouden (€)

gemeente	rioolheffing 2017 (€)	rioolheffing 2018 (€)	ontwikkeling 2017-2018 (%)
Dordrecht	173	180	4,0
Zwijndrecht	275	283	2,9
Papendrecht	134	136	1,5
Hendrik-Ido-Ambacht	177	177	0,0
Sliedrecht	228	228	0,0
Alblasserdam	185	173	-6,5
Hardinxveld-Giessendam	247	227	-8,1

Toelichting: gemeenten op volgorde van 'ontwikkeling 2017-2018 (%)

Programmabegrotingen 2018

In de programmabegrotingen en (de voorstellen bij de) verordeningen geven de Drechtstedengemeenten een toelichting op de ontwikkeling van de rioolheffing.

Dordrecht

Ten opzichte van 2017 is de rioolheffing in Dordrecht met 4% gestegen. In haar begroting draagt de gemeente een verklaring aan: "de tariefsaanpassing van 4% voor de rioolheffing is gebaseerd op het meerjarenperspectief van de riooexploitatie, overeenkomstig het Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020."

Hardinxveld-Giessendam

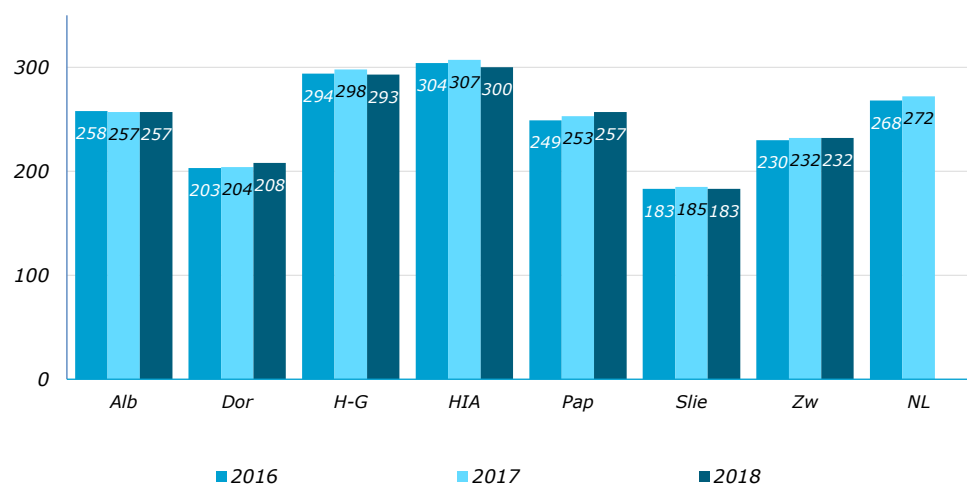
In de begroting 2018 wordt het tarief voor de rioolheffing (i.c. € 227) niet genoemd. In de belastingvoorstellen schrijft de gemeente Hardinxveld-Giessendam dat, door een wijziging in de BBV-voorschriften, minder rentekosten mogen worden toegerekend aan het tarief voor de rioolheffing. Hierdoor dalen de lasten en kan het tarief verlaagd worden, zo wordt duidelijk uit de belastingvoorstellen.

6 Onroerendezaakbelasting

Ontwikkeling

In 2017 bedroeg de OZB voor een woning met en gemiddelde WOZ-waarde in Nederland € 272. In 2018 ligt de OZB in Alblasserdam, Dordrecht, Papendrecht, Sliedrecht en Zwijndrecht onder dit gewogen Nederlands gemiddelde. Alleen huishoudens in Hardinxveld-Giessendam en Hendrik-Ido-Ambacht betalen meer OZB dan het gewogen Nederlands gemiddelde. Waarbij wij gelijktijdig aantekenen dat de OZB in deze gemeenten t.o.v. het voorgaande jaar is gedaald (tabel 5).

Figuur 4 Ontwikkeling OZB woning met gemiddelde WOZ-waarde 2016-2018

Tabel 5 OZB woning met gemiddelde WOZ-waarde (€)

gemeente	OZB 2017 (€)	OZB 2018 (€)	ontwikkeling 2017-2018 (%)
Dordrecht	204	208	2,0
Papendrecht	253	257	1,6
Alblasserdam	257	257	0,0
Zwijndrecht	232	232	0,0
Sliedrecht	185	183	-1,1
Hardinxveld-Giessendam	298	293	-1,7
Hendrik-Ido-Ambacht	307	300	-2,3

Toelichting: gemeenten op volgorde van 'ontwikkeling 2017-2018 (%)

Programmabegrotingen 2018

In de programmabegrotingen en (de voorstellen bij de) verordeningen geven de Drechtstedengemeenten een toelichting op de ontwikkeling van de onroerendezaakbelasting.

Dordrecht

Ten opzichte van 2017 stijgt de OZB in 2018 (voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde) met 2%, zo wordt duidelijk uit tabel 5. In de programmabegroting 2018 hebben wij gezocht naar een verklaring voor deze stijging. De gemeente Dordrecht heeft in haar programmabegroting een tabel opgenomen waarin zij de totale lastendruk voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde weergeeft (zie hieronder).

	Bedragen x € 1				
	2015	2016	2017	Indexering	2018
Gem. WOZ-waarde	153.000	158.000	162.000		
OZB-eigenaar	202,27	199,05	198,61	1,7%	197,96
Afvalstoffenheffing	258,24	269,52	271,32	1,7%	275,88
Rioolheffing eigenaar	90,20	90,81	91,40	4,00%	95,06
Rioolheffing gebruiker	80,52	81,00	81,48	4,00%	84,72
Ontwikkeling lastendruk	631	640	643		654
Stijging	1,3%	1,4%	0,5%		1,7%

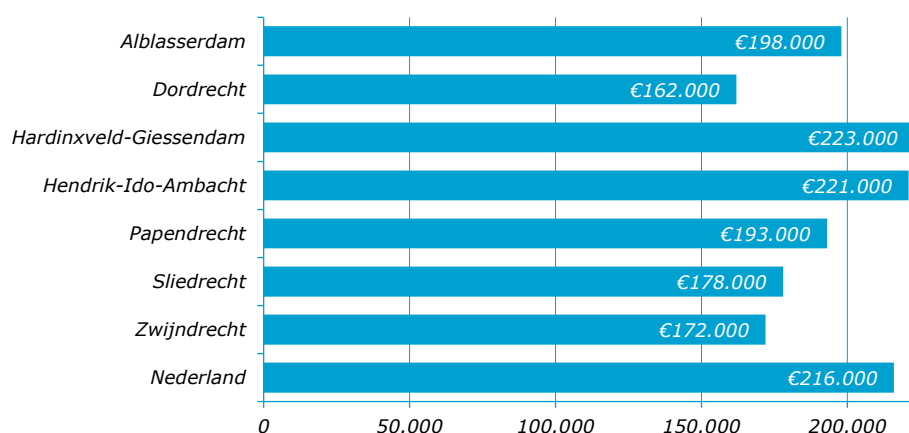
Uit de tabel kan worden afgeleid dat de OZB in 2018 (t.o.v. 2017) licht zal dalen (van € 198,61 naar € 197,96). Gelijktijdig schrijft de gemeente Dordrecht in haar begroting dat zij de OZB-opbrengsten in 2018 met 1,7% wil laten stijgen en de OZB daarom wordt geïndexeerd.² Voorgaande lijkt met elkaar in tegenspraak.

Wij hebben de wethouder financiën van de gemeente Dordrecht om een toelichting gevraagd. Uit navraag blijkt dat dat de gemeente Dordrecht bij de berekening van de OZB 2018 niet is uitgegaan van de geraamde gemiddelde WOZ waarde 2018, maar van de gemiddelde WOZ waarde 2017.

Hendrik-Ido-Ambacht

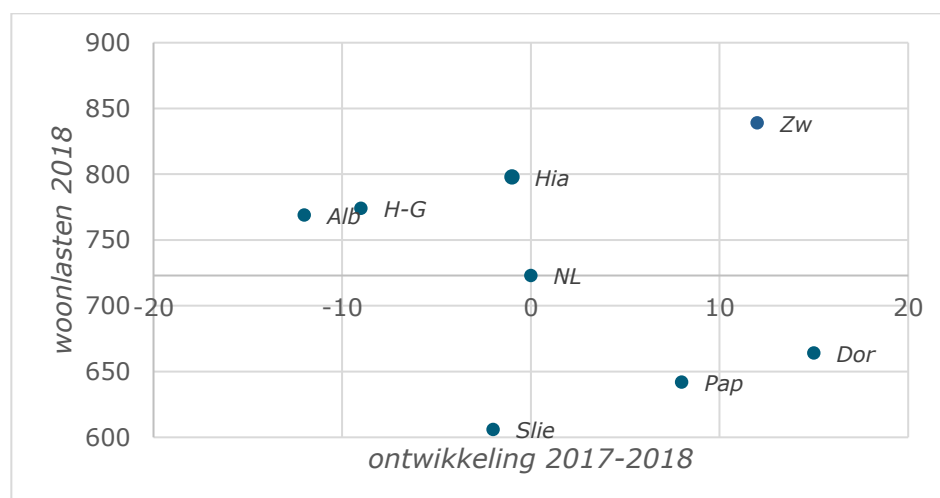
In 2018 is de onroerendezaakbelastingen in Hendrik-Ido-Ambacht ten opzichte van 2017 gedaald. In haar programmabegroting schrijft de gemeente dat de OZB in 2018 wordt verlaagd. Bij de berekening van de OZB hanteert Hendrik-Ido-Ambacht voor 2018 als uitgangspunt een daling van 2%. Waarom de gemeente dit uitgangspunt hanteert, wordt uit de programmabegroting niet duidelijk.

Figuur 5 Gemiddelde WOZ-waarde (2017) (bron CBS)

7 Samenvatting

Figuur 6 Hoogte en ontwikkeling totale woonlasten (in absolute euro's)

² De gemeente Dordrecht wil de OZB-opbrengsten van het bestaande areaal met 1,7% laten stijgen, zo staat in de paragraaf woonlasten alinea tariefsaanpassing 2018. "Via de Begroting 2016 (1,2%) en de Kadernota 2018 (0,5%) is de inflatiecorrectie vastgesteld op 1,7%."

In de Drechtsteden zijn de totale woonlasten in Dordrecht, Papendrecht en Sliedrecht het laagst (Figuur 6). De woonlasten in deze drie steden liggen onder het gewogen Nederlands gemiddelde. In de Drechtsteden zijn de woonlasten in Zwijndrecht het hoogst, deze liggen boven het gewogen Nederlands gemiddelde en zijn bovendien ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen.

Alblasserdam

In de gemeente Alblasserdam neemt de totale lastendruk t.o.v. 2017 met 1,3% af, zo blijkt uit de programmabegroting 2018. De gemeente Alblasserdam geeft hiermee invulling aan een van de uitgangspunten uit de samenlevingsagenda 'Samen doen', namelijk dat voor de woonlasten als totaal een nullijn wordt gehanteerd (geen stijging) en dat binnen de financiële kaders waar mogelijk een lastenverlichting voor de inwoners en ondernemers wordt gerealiseerd.

De afvalstoffenheffing in Hardinxveld-Giessendam, Papendrecht en Sliedrecht ligt onder het gewogen Nederlands gemiddelde. In Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Zwijndrecht betaalt een meerpersoonshuishouden meer dan dit gewogen gemiddelde. De afvalstoffenheffing 2018 is in deze steden ook ten opzichte van 2017 gestegen.

Sliedrecht

In de paragraaf heffingen woonlasten somt de gemeente Sliedrecht de belangrijkste heffingen die de lokale lastendruk bepalen op. Tot de lokale woonlasten worden gerekend de OZB, de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. In 2018 blijven de afvalstoffenheffing en rioolheffing gelijk. "Daarmee zal Sliedrecht zijn positie bij de goedkoopste gemeenten van Nederland behouden."

In 2018 ligt de rioolheffing in Alblasserdam, Dordrecht, Hendrik-Ido-Ambacht en Papendrecht onder het gewogen Nederlands gemiddelde. In de Drechtsteden is de rioolheffing in Zwijndrecht het hoogst, deze heffing ligt bovendien boven het gewogen Nederlands gemiddelde en is ten opzichte van het voorgaande jaar gestegen.

Dordrecht

Ten opzichte van 2017 is de rioolheffing in Dordrecht met 4% gestegen. In haar begroting draagt de gemeente een verklaring aan: "de tariefsaanpassing van 4% voor de rioolheffing is gebaseerd op het meerjarenperspectief van de rioolexploitatie, overeenkomstig het Gemeentelijk rioleringsplan 2016-2020."

In 2017 bedroeg de OZB voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in Nederland € 272. In de Drechtsteden betalen alleen huishoudens uit Hardinxveld-Giessendam en Hendrik-Ido-Ambacht meer OZB dan het gewogen Nederlands gemiddelde. Waarbij wij gelijktijdig aantekenen dat de OZB in deze gemeenten ten opzichte van het voorgaande jaar is gedaald.

Hendrik-Ido-Ambacht

Ten opzichte van 2017 is de onroerendezaakbelastingen in Hendrik-Ido-Ambacht in 2018 gedaald. In haar programmabegroting schrijft de gemeente dat de OZB in 2018 wordt verlaagd. Bij de berekening van de OZB hanteert Hendrik-Ido-Ambacht als uitgangspunt een daling van 2%.

Het OCD streeft naar hoge kwaliteit van de informatie in deze factsheet. Heeft u nog suggesties of aanvullingen, laat het ons dan weten.

drs. D.V.J. Massie en drs. J.M.A. Schalk
mei 2018

Postbus 619
3300 AP Dordrecht
(078) 770 39 05

ocd@drechtsteden.nl
www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl

Bijlage 1: Overzicht woonlasten

Tabel 1 Totale woonlasten (afvalstoffenheffing, rioolheffing en OZB) meerpersoonshuishouders (€) bij woning met gemiddelde WOZ-waarde

jaar	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	gewogen Nederlands gemiddelde
2013	772	600	764	755	716	565	715	697
2014	777	624	767	781	726	566	740	704
2015	780	633	763	793	729	613	776	716
2016	782	644	778	797	751	608	807	723
2017	781	649	783	799	634	608	827	723
2018	769	664	774	798	642	606	839	onbekend

Toelichting: Een eventueel verschil in optelling van de tabellen 2, 3, 4 en 5 met tabel 1 komt door afronding op hele euro's

Bron 2013 t/m 2017: atlas van de lokale lasten COELO.

2018: gemeentelijke verordeningen en WOZ-waarden aangeleverd door de GBD, CBS en de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam.

Tabel 2 Afvalstoffenheffing meerpersoonshuishouders (€)

jaar	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	gewogen Nederlands gemiddelde
2013	273	248	249	306	222	194	290	264
2014	273	256	240	312	222	194	290	261
2015	324	258	238	315	222	205	300	263
2016	324	270	240	315	237	199	309	263
2017	339	271	242	315	247	195	342	260
2018	339	276	254	321	249	195	346	onbekend

Bron 2013 t/m 2017: atlas van de lokale lasten COELO.

2018: de gemeentelijke verordeningen op de heffing en invordering van afvalstoffenheffing 2018: gemeentelijke verordeningen aangeleverd door de GBD en de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam.

Tabel 3 Rioolheffing meerpersoonshuishouders (€)

jaar	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	gewogen Nederlands gemiddelde
2013	250	158	242	155	255	193	208	183
2014	250	164	248	165	258	193	226	186
2015	200	171	240	172	260	226	248	189
2016	200	172	245	177	265	226	268	193
2017	185	173	247	177	134	228	275	192
2018	173	180	227	177	136	228	283	onbekend

Bron 2013 t/m 2017: atlas van de lokale lasten COELO.

2018: de gemeentelijke verordeningen op de heffing en invordering van rioolheffing. 2018: gemeentelijke verordeningen aangeleverd door de GBD en de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam.

Tabel 4 Onroerendezaakbelasting woning met gemiddelde WOZ-waarde (€)

jaar	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht	gewogen Nederlands gemiddelde
2013	249	194	273	294	239	178	217	251
2014	254	204	279	303	246	180	224	256
2015	256	204	285	306	247	182	228	263
2016	258	203	294	304	249	183	230	268
2017	257	204	298	307	253	185	232	272
2018	257	208	293	300	257	183	232	onbekend

Bron 2013 t/m 2017: atlas van de lokale lasten COELO.

2018: gemeentelijke verordeningen en WOZ-waarden aangeleverd door de GBD, CBS en de gemeenten Alblasserdam en Hardinxveld-Giessendam.

Toelichting uitgangspunten OZB Zwijndrecht 2018: Gemiddelde WOZ-waarde 2017 € 172.000; waardeontwikkelingspercentage 5,2% (programmabegroting 2018); OZB tarief 2018 0,1279%.

Tabel 5 tegemoetkoming (€)

jaar	Alblasserdam	Dordrecht	Hardinxveld-Giessendam	Hendrik-Ido-Ambacht	Papendrecht	Sliedrecht	Zwijndrecht
2016	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	4	0	0	0	22
2018	0	0	0	0	0	0	22

Bron 2017: atlas van de lokale lasten COELO

Bron 2018: gemeentelijke verordeningen en programmabegrotingen 2018